

Opgave 2 Over wetenschap en religie: zij die uit de hemel kwamen

Voormalig motorsportjournalist en autocoureur C.Vorilhon schreef het boek 'Het Ware Gezicht van God', waarin hij vertelt hij over zijn bijzondere ervaringen met buitenaardse wezens die verantwoordelijk zouden zijn voor het ontstaan van de mens.

Vorilhon werd in 1973 naar eigen zeggen door een innerlijke stem gedreven naar een vulkaankrater te rijden, waar hij een buitenaards wezen van één meter twintig lang zag staan, die in alle rust Vorilhon vertelde over de oorsprong van de mensheid. Het wezen zou hebben gezegd: "Wij waren degenen die al het leven op aarde hebben ontworpen. Jullie hebben ons voor goden aangezien. Wij stonden aan de oorsprong van al uw grote religies."

Ook zei het wezen dat Vorilhon voortaan door het leven zou gaan als 'Raël', profeet of boodschapper. Later zou hij ook zijn meegenomen naar de thuisplaneet van dit wezen.

Vorilhon stichtte vervolgens als profeet Raël een organisatie: de Raëliaanse Beweging. Deze beweging gaat uit van een doelbewuste schepping van de mens door deze wetenschappelijk vergevorderde buitenaardse wezens: de Elohim.

De Elohim maakten volgens Raël vijftienduizend jaar geleden al gebruik van genetische manipulatie. Deze genetische manipulatie kan volgens Raël 'wetenschappelijk creationisme' worden genoemd: de Elohim schiepen de mens door middel van het klonen van hun eigen DNA letterlijk 'naar hun evenbeeld'. De Raëliaanse Beweging wil de op wetenschappelijke kennis gebaseerde techniek van het klonen nu in deze tijd opnieuw inzetten, zodat wij als mensen het eeuwige leven kunnen bereiken.

De techniek van het klonen wordt door velen als product van wetenschappelijke vooruitgang gezien.

- 2p **7** Waarom kan wetenschappelijke kennis niet als een probleemloze bron van vooruitgang worden beschouwd?

Beargumenteer je antwoord aan de hand van een opvatting van de Raëliaanse Beweging, zoals in bovenstaande inleiding verwoord.

Uit de opvattingen van de Raëliaanse Beweging over het ontstaan van het leven op aarde, en uit de kennis die zij hierover zouden hebben, blijkt hun standpunt over de verhouding tussen rede en religie.

Door voormoderne filosofen als Thomas van Aquino, Al Farabi en Averroës werden ook verschillende standpunten ingenomen over de verhouding tussen rede en religie.

- 3p **8** Beargumenteer met welk voormodern standpunt over de verhouding tussen rede en religie dat van de Raëliaanse Beweging volgens jou het meest overeenkomt: dat van Thomas van Aquino, Al Farabi of Averroës?

Leg vervolgens uit waarin volgens deze voormoderne filosoof religieuze kennis van redelijke kennis verschilt en hoe dit in de inleiding van vraag 7 herkenbaar is.

Dertig jaar na de veronderstelde ontmoeting van Raël met het buitenaardse wezen, de vertegenwoordiger van de Elohim, wordt in NRC Handelsblad geschreven over de opvattingen van deze Raëliaanse Beweging:

tekst 4

De Raëliaanse filosofie is gebaseerd op de openbaringen van de Elohim – ‘zij die uit de hemel zijn gekomen’ – aan Raël. Tijdens een trip naar hun planeet werd Raël voorgesteld aan ondermeer Jezus, Boeddha en Confucius. [...]

De sekte omschrijft zichzelf als een ‘atheïstische, spirituele organisatie zonder winstoogmerk’. De diepste wens van de Elohim is dat de mens zich bevrijdt van de judeo-christelijke moraal [...]

bron: Mark Duursma, NRC Handelsblad, Wij kwamen uit de hemel, 7 januari 2003

Volgens de Raëliaanse Beweging lieten de Elohim, de buitenaardse scheppers, de mensheid zelf vooruitgang maken. Maar ze onderhielden wel contact met de mensheid via door henzelf uitgekozen en opgeleide profeten. Zo konden onder andere Boeddha, Mozes, Jezus en Mohammed geleidelijk aan de mensheid onderwijzen.

Elke boodschap die door profeten uitgedragen werd, was aangepast aan de cultuur en het wetenschappelijke niveau van de tijd waarin de deze bekende profeten leefden. Hoe onorthodox deze invalshoek ook is, hierdoor is wel duidelijk waarom de verhouding tussen rede en religie voor elke historische periode afzonderlijk bekeken moet worden.

Kenmerkend voor de klassieke islamitische wereld is bijvoorbeeld dat de verhouding tussen rede en religie nauwelijks een probleem was.

- 3p **9** Leg uit waarom de verhouding tussen rede en religie in de klassieke islamitische wereld nauwelijks een probleem was en in welke periode die verhouding in de christelijke wereld een probleem werd.

Geef vervolgens aan waarom volgens de Raëliaanse Beweging de verhouding tussen rede en religie in de christelijke wereld een probleem geworden is.

Op de website van de Raëliaanse Beweging: ‘Intelligent ontwerp voor atheïsten’ staat, dat volgens Raël de tijd is aangebroken om te stoppen met geloven en te beginnen met begrijpen:

tekst 5

De Raëliaanse Revolutie brengt stoutmoedig een volledige verschuiving in paradigma teweeg op onze planeet. De Boodschappen, die onze Scheppers uit de ruimte aan Raël hebben gegeven, bevatten ‘s werelds meest onbevreesde individualistische filosofie van liefde, vrede en non-conformisme: een prachtige combinatie van spiritualiteit, sensualiteit en wetenschap.

bron: <http://nl.rael.org>

Volgens Raël leven we nu in het voorspelde 'Tijdperk van de Openbaring'. In dit tijdperk is de wetenschap ver genoeg ontwikkeld om onze eigen scheppers, de Elohim, te kunnen begrijpen, en daarmee de uiteindelijke waarheid omtrent wie wij zelf zijn in te zien.

Wetenschapsfilosoof Thomas Kuhn zou het niet eens zijn met de wijze waarop de term 'verschuiving in paradigma' oftewel 'paradigmawisseling' door Raël wordt gebruikt.

Kuhn reserveert deze term namelijk alleen voor het wetenschappelijke en niet voor het religieuze domein.

- 3p **10** Welke andere wetenschapsfilosofische kritiek zou Kuhn kunnen hebben op de wijze waarop Raël spreekt van een revolutie die een volledige verschuiving in paradigma teweeg zal brengen?

Beargumenteer je antwoord en geef daarin aan wat de wetenschapsfilosofie van Kuhn inhoudt aan de hand van twee kenmerken van de theorie van Kuhn.

Volgens Raël bestaan de Elohim – de buitenaardse wezens – echt, en kunnen wij mensen daardoor nu op wetenschappelijke gronden eindelijk begrijpen wie wij zelf zijn. Niet veel mensen zullen aannemen dat deze buitenaardse wezens echt bestaan, laat staan dat zij overtuigd zijn door de overige Raëliaanse opvattingen.

Toch zou filosoof Quine beargumenteren dat het al dan niet werkelijk bestaan van de buitenaardse wezens niet relevant is voor de betekenis van deze opvattingen.

- 3p **11** Hoe zou je vanuit de filosofie van Quine kunnen beargumenteren dat het al dan niet werkelijk bestaan van de buitenaardse wezens niet relevant is voor de betekenis van de Raëliaanse opvattingen?

Beargumenteer je antwoord en leg daarbij de kritiek van Quine op de twee dogma's van het empirisme uit.

De Raëliaanse Beweging krijgt inmiddels steeds meer aandacht. De beweging heeft inmiddels ongeveer 55.000 volgelingen en de boeken van Raël zijn in verschillende talen verschenen. Hij treedt regelmatig op in de media en het verwante bedrijf 'Clonaid', dat zich tot doel stelt de mens te klonen, komt in de Verenigde Staten regelmatig (negatief) in het nieuws.

Maar wat moeten we als filosoof denken van de leer van deze Raëliaanse Beweging? Hebben we te maken met een religie, een sekte, een waanzinnige grap of een wetenschap?

Als we de leer van Raël tot religie zouden willen bestempelen, moeten we vaststellen wat we onder de term 'religie' verstaan.

Maar bij het definiëren van religie doen zich problemen voor. Bovendien kunnen we zowel rede als religie vanuit drie verschillende perspectieven analyseren.

- 4p **12** Vind jij dat je de Raëliaanse Beweging en haar gedachtegoed onder de term 'religie' kunt scharen?

Geef een argument vóór vanuit één van de twee problemen die zich voordoen bij het definiëren van 'religie'.

Geef een argument tégen vanuit één van de drie perspectieven van waaruit we religie kunnen analyseren.

Maak tenslotte een beargumenteerde afweging.